

Tilburg University

E.E.G. en E.F.T.A.

Geertman, J.A.

Published in:
Maandschrift Economie

Publication date:
1960

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Geertman, J. A. (1960). E.E.G. en E.F.T.A. *Maandschrift Economie*, 24(12), 686-696.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E.E.G. EN E.F.T.A.

Dr. J. A. Geertman schrijft ons:

Algemeen

Het doel van dit overzicht is een samenvatting te geven van grotendeels bekende zaken. Begonnen wordt met een algemeen overzicht, daarna zullen de afzonderlijke landen onder de loupe worden genomen.

Van de achttien landen, die behoren tot de Organisation for European Economic Cooperation (O.E.E.C.), zijn er zes lid van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) en zeven van de European Free Trade Association (E.F.T.A.).

Tussen de E.E.G. en de E.F.T.A. bestaat een essentieel verschil. De E.E.G.-landen hebben een gemeenschappelijk buitentarief, terwijl de E.F.T.A.-landen ieder hun eigen buitentarief hebben.

Dientengevolge is de E.E.G. een gesloten geheel, terwijl het in de E.F.T.A. moeilijk zal zijn storingsen te vermijden, omdat het gevaar bestaat, dat landen met grote contingenten en lage invoerrechten zullen doorvoeren naar landen met kleine contingenten en hoge invoerrechten. Het vrije verkeer in de E.F.T.A.-staten bestaat alleen voor goederen, die voldoen aan bepaalde origine-normen. Er zijn twee criteria, die een goed zone-origine kunnen verschaffen, nl. de percentageregulering en de bewerkingsregel. De percentageregulering zegt, dat men een goed zone-origine verkrijgt, indien tenminste 50% van de waarde binnen de E.F.T.A. werd toegevoegd. Voor het bewerkingscriterium wordt een lijst van bewerkingen opgesteld, die een goed zone-origine zullen verschaffen. Het nagaan of een goed aan deze regels voldoet, vereist een omvangrijk controle-apparaat. De regels zijn onvolkomen, waardoor een belangrijke mogelijkheid van distorsies blijft bestaan.

De E.F.T.A. werd op 20 november 1959 te Stockholm getekend. Als kernoorzaak van de oprichting van de E.F.T.A. moet gezien worden de bezorgdheid van Engeland voor het gemeenschappelijk buitentarief der E.E.G.

Het E.E.G.-verdrag werd in 1957 te Rome getekend. Leden zijn Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, België en Luxemburg. De E.E.G. is een douane-unie, die een toegestane uitzondering vormt op de regels van het General Agreement on Tariffs and Trade (G.A.T.T.) en de O.E.E.C.

Zeer algemeen gesteld is het hoofddoel van het verdrag: geen

politieke integratie zonder voorafgaande economische integratie. Zo gesteld, is de regel niet uitvoerbaar: elke economische integratie veronderstelt een zeker mate van politieke integratie. Een harmonisatie van conjunctuurpolitieke en fiscale maatregelen bijv. kan een gedeeltelijke prijsgeve van politieke souvereiniteit noodzakelijk maken.

Veel punten van het verdrag, vooral de concurrentieregels, herinneren aan het verdrag van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Tot de E.F.T.A. behoren Engeland, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Portugal, Zwitserland en Oostenrijk. In tegenstelling tot de E.E.G. is de E.F.T.A., met name door de hoge transportkosten, zeer heterogeen.

Anders dan de E.E.G. geldt de E.F.T.A. niet voor landbouwprodukten. Dit was een wens van Engeland, omdat anders de preferentiële rechten van de Commonwealth hun betekenis zouden verliezen als door de E.F.T.A. de Europese landen hun landbouwprodukten vrij naar Engeland zouden kunnen uitvoeren.

Het gemeenschappelijk buitentarief der E.E.G. betekent, dat van de vier douanegebieden, die er momenteel nog zijn (Duitsland, Frankrijk, Italië en de Benelux), er slechts één overblijft.

Van de vier douanegebieden zijn er twee met hoge invoerrechten (Frankrijk en Italië) en twee met lage invoerrechten (Duitsland en de Benelux). Het gemeenschappelijk buitentarief wordt berekend als het gemiddelde van de op 1 januari 1957 bestaande tarieven. Deze regeling werd gekozen, omdat het G.A.T.T. bij de stichting van douane-unies als eis stelt, dat het gemeenschappelijke tarief op de niet-leden dezelfde uitwerking moet hebben als tevoren de individuele tarieven. Hierbij moet worden opgemerkt, dat desondanks een gemeenschappelijk buitentarief een ongelijke uitwerking op niet-leden geeft. Het niet-lid, dat een grote uitvoer heeft naar een land, dat zijn invoerrechten aanzienlijk moet verhogen, zal bijv. zwaar getroffen worden.

Vanaf 1 januari 1961 zullen Duitsland en de Benelux hun tarieven geleidelijk moeten verhogen. (De E.E.G. zal in 1960 deelnemen aan een G.A.T.T.-conferentie, die ten doel heeft de invoerrechten der G.A.T.T.-landen met 20% te verlagen. Deze conferentie is 1-9-1960 te Genève begonnen. Met het oog op deze conferentie versnelde de E.E.G. de opstelling van het gemeenschappelijk buitentarief met een heel jaar).

De opstelling van een gemeenschappelijk buitentarief geschiedt

niet zonder moeilijkheden. Er zijn nl. belangrijke verschillen in de tariefssystemen der vier douanegebieden.

Bij het E.E.G.-verdrag behoren de lijsten A — G. Lijst A bevat fictieve Franse tarieven, die bij de berekening van de gemeenschappelijke buitentarieven in aanmerking moeten worden genomen.

Voor de produkten van lijst B (grondstoffen) bestaat een plafond van 3%, voor de produkten van lijst C (halffabrikaten) een van 10%, voor lijst D (organisch-chemische produkten) van 15% en voor lijst E werd bepaald, dat indien het Beneluxtariief 3% is, dit tarief bij de berekening van de gemeenschappelijke buitentarieven gesteld moet worden op 12%.

In lijst F zijn een aantal tarieven, in hoofdzaak voor grondstoffen en landbouwprodukten, zonder meer vastgelegd. Lijst G bevat de posten, waarover geen overeenstemming kon worden bereikt. Dit zijn 73 tariefposten omvattende 20% van de invoer der zes landen.

Het is intussen duidelijk geworden, dat sommige landen naar andere wegen moeten zoeken om import tegen te gaan, die men niet wenst: keuringsvoorschriften, bepalingen inzake transport, belastingen enz.

De zes E.E.G.-landen

Nederland en België

Het vervallen van invoerrechten binnen de E.F.T.A. zal invloed hebben op de Nederlandse export. In het bijzonder zal de export van landbouw-, tuinbouw- en veeteeltprodukten getroffen worden, omdat Denemarken een gunstige positie op de Engelse markt verkrijgt. Bovendien heeft Duitsland aan Denemarken toegezegd, dat het toetreden van Denemarken tot de E.F.T.A. de positie op de Duitse markt niet zal veranderen.

Omdat de Nederlandse veeteelt in belangrijke mate Amerikaanse grondstoffen gebruikt, zullen de prijzen van de veeteeltprodukten stijgen. De grondstoffen zullen in toenemende mate uit Frankrijk worden ingevoerd.

In het algemeen kan men zeggen, dat ieder huiverig is iets aan het E.E.G.-verdrag te veranderen. Het is tekenend, dat in Nederland een losbladige uitgave van het E.E.G.-verdrag verschenen is, waarin nog geen blaadje veranderd behoefde te worden. Dezelfde geest heerst bij het Hof van Justitie, waarvan nog geen arrest afkomstig is. Verder is van betekenis, dat de protocollen van Rome

niet gepubliceerd zijn en evenmin ter kennis van de nationale parlementen zijn gebracht.

Ook de houding van de Europese Commissie is kenmerkend. Voorstellen van ambtenaren om de invloed van de E.E.G. op bepaalde bedrijfstakken te onderzoeken om deze te publiceren werden door de Europese Commissie afgewezen, omdat men niet wenst, dat in bepaalde gevallen de nadelen van de E.E.G. duidelijk aan het licht komen. Ook is het tekenend, dat Nederlandse studenten, die scripties willen maken, in Den Haag beter worden voorgelicht dan in Brussel. Voor de industrie is het waarschijnlijk, dat de beste weg om contact te krijgen met de E.E.G. loopt via de Internationale Kamer van Koophandel.

Duitsland

Sinds het einde van de tweede wereldoorlog is de Duitse economie steeds sterker komen te staan. Duitsland ziet in de E.E.G. een middel om tot verdere expansie van zijn industrie te geraken. Op die grond was het tot verregaande concessies bereid. Deze concessies zijn ongeveer gelijk aan die van de Beneluxlanden en hebben vooral betrekking op verhoging van invoerrechten en op sociale maatregelen. De landen van de gemeenschappelijke markt zullen het Franse voorbeeld moeten volgen en een 40-urige werkweek moeten invoeren, alsmede een overwerkvergoeding van 25% tot 48 arbeidsuren per week en van 50% bij een werkweek van meer dan 48 uur. Reeds in 1961 zullen de lonen voor vrouwen gelijk gemaakt moeten worden aan die van mannen. Zulke maatregelen zullen een grote invloed hebben op de arbeidsintensieve bedrijven van Duitsland en de Benelux. Er moet op gewezen worden, dat de nadelen voor Duitsland niet zo groot zijn als die voor de Beneluxlanden, omdat Duitsland minder van de export afhankelijk is.

De bedoelde nadelen gelden voor Nederland sterker dan voor België en Luxemburg. Nederland is meer afhankelijk van de handel met het buitenland. Bovendien heeft Nederland een jonge exportindustrie en voorzover deze arbeidsintensief is, ontstaan nadelen van de sociale harmonisatie. Daar komt bij, dat de loon- en huurpolitiek, zo ook de omzetbelasting, na de tweede wereldoorlog steeds in het teken van de exportbevordering gestaan hebben.

Terwijl het voor Duitsland zeker is, dat het van de gemeenschappelijke markt zal profiteren, kan voor de Beneluxlanden de vraag gesteld worden of een lidmaatschap van de E.F.T.A. niet voordeliger zou zijn. Daarbij zou het in het bijzonder van betekenis

zijn, dat de invoerrechten in Engeland en de Scandinavische landen zouden vervallen.

Indien Nederland niet verplicht zou zijn de invoerrechten te verhogen tot het gemeenschappelijk buitentarief zou het het goedkoopste-eiland kunnen blijven. Daar staat echter tegenover de vrije export naar Duitsland en Frankrijk. Omdat in mei 1960 besloten werd het gemeenschappelijk buitentarief met 20% te verlagen, komen de E.E.G. en de E.F.T.A. dichterbij elkaar. Nederland heeft belang bij een volledige afschaffing van de tarieven in het kader van het G.A.T.T., echter zonder vrije toelating van producten uit landen met lage lonen (Japan, Hongkong, India).

Frankrijk

Terwijl van Duitsland en de Beneluxlanden gezegd kan worden, dat zij vooral gelet hebben op de voordelen op lange termijn, geldt voor Frankrijk het omgekeerde.

Van Frankrijk kan men zeggen, dat de politiek belangrijker was dan de economie. Men heeft hier steeds het gevoel gehad, dat Frankrijk zijn dominerende positie in Europa moest terugkrijgen. Direct na de tweede wereldoorlog ging dit zelfs zó ver, dat men de staalindustrie van het Ruhrgebied zou willen overbrengen naar Lotharingen en de Saar. Daarbij zocht het steun bij de Beneluxstaten. Nederland weigerde wegens de grote belangen van de export naar Duitsland.

Op grond van handelsbelangen waren de Beneluxlanden bereid de militaire belangen te verbinden met de Europese economische integratie. De directe aanleiding hiertoe was de afwijzing van de Europese Defensiegemeenschap door Frankrijk in augustus 1954 en haar vervanging door de Westeuropese Unie. Deze Westeuropese Unie liet de zes landen ten aanzien van hun legers een grotere vrijheid dan zulks volgens het plan van de Europese Defensiegemeenschap, die reeds door vijf landen geratificeerd was, het geval zou zijn geweest. De afwijzing was een overwinning van Engeland en een tegenvaller voor de Verenigde Staten. Omdat het niet mogelijk was de legers van de zes landen te integreren, dienden de Beneluxstaten in mei-juni 1955 op de conferentie van de ministers van buitenlandse zaken te Messina een memorandum in omtrent de uitbreiding van de Europese economische samenwerking. Besloten werd een commissie te benoemen ter bestudering van het vraagstuk onder voorzitterschap van Spaak. Het rapport van deze commissie werd in april 1956 gepubliceerd. Hoofdgedachte was de vorming van een derde macht tussen de Verenigde Staten en de

Sowjets. Op grond van de ontstaansgeschiedenis van de Europese Kolen- en Staalgemeenschap en van de mislukte Europese Defensiegemeenschap was het reeds onmiddellijk duidelijk, dat men van Engeland geen grote verwachtingen kon hebben. Daarentegen was het duidelijk, dat Frankrijk voor de gedachte moest worden gewonnen. Voorstanders waren Duitsland, de Beneluxstaten en Italië. Het moeilijkste land was Frankrijk, omdat het voortdurend sukkelde met een passieve betalingsbalans. Het vreesde, dat bij een verlaging van invoerrechten, het nog moeilijker zou zijn de betalingsbalans in evenwicht te houden. Het kon ook de G.A.T.T.-principes niet volgen wegens het gevaar van een voortschrijdende inflatie. Voor Italië daarentegen was het rapport Spaak aantrekkelijk. Het bevatte twee voorstellen, die als een Italiaans belang gevoeld werden, nl. de vrije beweging van arbeid over heel de gemeenschap en een investeringsfonds voor de onderontwikkelde gebieden der gemeenschap.

Aldus dongen vijf landen om de gunst van Frankrijk, hetgeen dit land wel aangenaam vond. Zoals het de Marshallhulp gebruikte voor de oorlog in Indo-China en Noord-Afrika, gebruikte het de E.E.G. om de voordelen van Euratom te kunnen verkrijgen. De E.E.G. werd op de koop toe genomen om atoommogendheid te kunnen worden. De E.E.G. was voor Frankrijk een noodzakelijk kwaad.

Frankrijk nam de E.E.G. niet zonder meer aan. Het wist de volgende voordelen te verkrijgen:

1. Harmonisatie van de sociale wetgeving naar Frans model.
2. Handhaving van exportsubsidies nl. teruggave van de kosten van de sociale dienst der bedrijven.
3. De reeds genoemde fictieve tarieven van lijst A.
4. De associatie der koloniale gebieden.

De 73 tarieven van lijst A variëren tussen 6% en 80%. Zij zijn 20% hoger dan de tarieven van 1 januari 1957. Omdat er vier douanegebieden zijn, komt dit neer op een verhoging van de gemeenschappelijke invoerrechten met 5%.

Punt 4 ontmoette geen tegenstand van Duitsland, omdat men hierin een verruiming van de markten zag.

Ten aanzien van punt 3 stemden Duitsland en de Beneluxlanden toe, omdat men bang was, dat anders het hele plan zou mislukken.

Uit dit historisch overzicht volgt, dat het verlangen naar een algemene verlaging der tarieven, waardoor de E.E.G. en de E.F.T.A. dichter bij elkaar zullen komen, weinig kans van slagen heeft. Toegegeven moet worden, dat sinds de regering De Gaulle en in het

bijzonder door minister Pinay veel verbeterd is. Frankrijk blijft echter nationalistisch denken. Het verzet zich tegen gezagsuitoefening door Europese organen. Met het oog op de Franse suprematie bevordert het de versnelde uitvoering van het E.E.G.-verdrag. Op korte termijn gezien heeft Frankrijk weinig belang bij de E.F.T.A. Het percentage van zijn uitvoer naar deze landen bedroeg in 1958 13,3%, zijn invoer 9,4% (Duitsland 26,5 en 20,8).

Wat Nederland betreft kan men zeggen, dat gezien het grote belang van de export naar Duitsland, zijn belangrijkste handelspartner, een overgang naar de E.F.T.A. onmogelijk is. (Voor Nederland bedroegen dezelfde percentages in 1958 25,2 en 14,1).

Italië

Evenals Frankrijk heeft ook Italië fictieve tarieven doordat een tariefverlaging van 1 januari 1957 van 10% niet in aanmerking wordt genomen. Dit komt neer op een verhoging van het gemeenschappelijk buitentarief van 2½%.

Van de E.E.G. wordt verwacht, dat de werkloosheid zal verminderen. De Italianen zullen werk kunnen zoeken in het gehele gebied der gemeenschap. Voor de Noorditaliaanse industrie gelden dezelfde overwegingen als voor Duitsland.

Van Italië kan men zeggen, dat de handelspolitieke nadelen rijkelijk gecompenseerd worden door het lage loonniveau, de grote concurrentiekracht van de Noorditaliaanse industrie, de vermindering der werkloosheid, de ondersteuning van het arme Zuid-Italië uit het investeringsfonds enz. Italië beschouwt de E.E.G. als een compensatie voor het verlies van zijn koloniën.

De zeven E.F.T.A.-landen

Het was van het begin af duidelijk, dat Engeland geen lid van de E.E.G. kon worden. De twee wereldoorlogen hebben van Engeland een debiteurenland gemaakt. Het werd een mogendheid van de tweede of derde rang. Engeland is in hoge mate afhankelijk van de export van zijn industrieproducten en tracht daarom zijn kosten van levensonderhoud zo laag mogelijk te houden. Sinds 1932 heeft Engeland preferentiële rechten voor zijn dominions en koloniën. Omdat de Engelse boeren niet kunnen produceren tegen dezelfde kosten als de importen uit Australië en Nieuw-Zeeland, worden zij uit de algemene middelen gesubsidieerd. Dit is mogelijk, omdat de landbouw in Engeland slechts 4% van het nationale inkomen uitmaakt. Hoewel Engeland in 1948 de Internationale Tarweovereen-

komst getekend had, bleek het achteraf niet mogelijk de dominions aan quoten te binden, zodat het zich niet aan de overeenkomst houden kon. De Engelse textielindustrie viel ten offer aan importen uit Hongkong en uit India. Fabrieken, die niet te vrezen hadden van importen uit de dominions en koloniën, werden achter hoge tolmuren veilig gesteld. Zo kon bijv. de Engelse chemische industrie tot ontwikkeling komen.

De Engelse handel bestaat voor 50% uit handel met de dominions, voor 30% uit Europese handel, terwijl 20% betrekking heeft op de rest van de wereld. Ten aanzien van deze cijfers moet echter opgemerkt worden, dat de winstmarge op de 30% Europese handel groter zal zijn dan die op de 50% handel met de dominions, omdat de laatstgenoemde handel plaats vindt onder voorwaarden van volledige mededinging. Bij het optrekken van tolmuren na de tweede wereldoorlog werd vooral gelet op de dollarschaarste, waardoor Canada in veel mindere mate profiteerde van de Engelse preferentiële rechten. Het valt op, dat dit niet de enige oorzaak was van de ten opzichte van Canada gevolgde tariefpolitiek. De Engelse maatregel was nl. mede gericht tegen de Amerikaanse industrie, die Canada penetreert. Van hun kant hebben de Amerikanen het G.A.T.T. sterk bevorderd als maatregel tegen de Commonwealth.

In Engeland wordt gedacht aan een grote vrijhandelszone, die alle O.E.E.C.-landen omvat en waarin alle Commonwealthlanden zouden worden opgenomen. Zulk een vrijhandelszone is in de geest van de E.F.T.A. denkbaar, maar zou dan een weinig soliede constructie worden. Door een vrijhandelszone in de geest van de G.A.T.T.-bepalingen zou Frankrijk tot zo grote tariefsverlagingen worden gedwongen, dat zijn industrie zich geheel zou moeten wijzigen. Bovendien zou het zijn betalingsbalansevenwicht niet kunnen handhaven.

Voor Italië gelden gelijksoortige overwegingen. Anderzijds zou de vrije beweging van arbeid over een nog groter gebied van grote betekenis zijn. Voor Nederland zal een grote vrijhandelszone zonder meer welkom zijn. Daarentegen zal Duitsland door de goedkope importen, vooral uit Canada, zijn landbouwpolitiek moeten veranderen. In alle aangesloten landen zou de textielindustrie door de goedkope importen uit Hongkong (Rood-China) en India te gronde gaan. Alles tezamen genomen stelt de volledige mededinging in een zo groot gebied moeilijk oplosbare taken, zodat geen land daar spoedig toe zal overgaan. De enige uitzondering is Engeland, dat zijn textielindustrie reeds geofferd heeft. Zijn nieuwe chemische industrie zou echter verdwijnen.

De situatie van Engeland wordt uit enkele voorbeelden duidelijk. Zou Engeland lid worden van de E.E.G., dan zou het invoerrecht van 30% voor Europese auto's vervallen, waartegenover Engelse auto's vrij op het Europese continent zouden kunnen worden ingevoerd. De Canadese Ford, die thans in Engeland met 20% belast is (dollargebied) zou kans krijgen op de Europese markt. Onder invloed van importen o.a. uit Nieuw-Zeeland — het vee kan daar zomer en winter buiten lopen — zou de boterprijs in Europa dalen. Om de export naar Engeland niet te verliezen, zou ook Denemarken lid van de E.E.G. moeten worden. In alle E.E.G.-landen zou de produktie van boter, tarwe enz. niet langer rendabel zijn. Evenals in de E.F.T.A. zouden in een grote vrijhandelszone de agrarische produkten uitgesloten moeten worden.

Voor Engeland gaat het om de keus tussen de Commonwealth en Europa. Het is een vaststaand feit, dat voor Engeland de betekenis van de Commonwealth afneemt en die van Europa stijgt. Maar Engeland zal nooit aan een economische integratie deelnemen, waarin het als belangrijkste partner Duitsland ontmoet. Daar staat tegenover, dat de derde macht tussen de Verenigde Staten en de Sowjets alleen sterk kan worden met hulp van Engeland.

Gezien de ontwikkeling in 1960 kan men zich afvragen of in het bovenstaande de positie van Engeland niet te extreem gesteld is. Van een grote vrijhandelszone wordt nauwelijks meer gesproken, des te meer daarentegen van bilaterale contacten tussen E.F.T.A. en E.E.G. In dit streven ondervindt Engeland steun zowel van Frankrijk als van Duitsland. Het is duidelijk, dat Frankrijk's politiek ingegeven wordt door vrees voor een grote macht van Duitsland en dat de Duitsers zullen letten op hun grote grondstoffenimport uit Engeland.

De Scandinavische landen

Vanwege het belang van zijn export naar Engeland volgde Denemarken na de val van het Engelse pond in 1931 en later in 1959 bij het tekenen van het Verdrag van Stockholm, Engeland op de voet. Denemarken heeft een groot belang bij een overeenkomst tussen de E.F.T.A. en de E.E.G., omdat Duitsland naast Engeland zijn belangrijkste exportpartner is, dat bovendien betere prijzen betaalt. Noorwegen en Zweden hebben noch bij de E.E.G. noch bij de E.F.T.A. levensbelangen. Zij gebruikten de E.F.T.A. om incidentele voordelen op de Engelse markt te verkrijgen.

Portugal

Portugal met zijn belangrijke wijnbouw neemt op de Engelse markt ongeveer dezelfde positie in als Denemarken.

Zwitserland

Zwitserland kan geen lid worden van de E.E.G. vanwege de politieke motieven, die tot gemeenschappelijke markt geleid hebben. Het zou zijn politieke neutraliteit, die Genève tot wereldcentrum gemaakt heeft, moeten prijsgeven.

De E.F.T.A. heeft voor Zwitserland slechts geringe betekenis. Het lidmaatschap van de E.F.T.A. geeft weinig kans op toename der exporten en wat de importen betreft zal bijv. de papierindustrie, die door hoge tolmuren beschermd is, grote schade lijden.

Zou de Zwitserse gedachte voor wat betreft de verlaging van de gemeenschappelijke invoerrechten der E.E.G. met gelijktijdige afbraak van de tolmuren der E.F.T.A. met de opvattingen der Amerikanen in overeenstemming zijn, dan zouden deze laatste zeker ook in Zwitserland en niet alleen bij voorkeur in Nederland hun fabrieken oprichten. Weliswaar heeft Nederland zeer lage lonen, maar zijn belastingsysteem is veel minder elastisch dan het Zwitserse. De Amerikaanse vennootschappen betalen in Nederland 47% vennootschapsbelasting, terwijl in Zwitserland elk kanton zijn eigen belastingen heeft, zodat er daar altijd wel een mouw aan te passen is.

De positie van Zwitserland is uiterst moeilijk. Er is een groep jongeren, die gaarne het lidmaatschap van de E.E.G. zouden zien en die, gezien de economische belangen, bereid zouden zijn de neutraliteit te offeren. Voorts heerst het schrikbeeld van een samengaan van E.E.G. en E.F.T.A. in een grote vrijhandelszone, waardoor Zwitserland, gesteld dat het zijn neutraliteitspolitiek zou willen handhaven, geheel buitengesloten zou worden.

Oostenrijk

Meer dan de helft van de totale invoer van Zwitserland en Oostenrijk komt uit de E.E.G.

Evenals voor Zwitserland zou voor Oostenrijk een lidmaatschap van de E.E.G. voordeliger zijn dan het lidmaatschap van de E.F.T.A. De Sowjets verbieden echter elke afspraak met Duitsland.

Voor Zwitserland, Zweden en Oostenrijk draait het gehele vraagstuk om het probleem van de handhaving der politieke neutraliteit. De economische problemen zijn secundair.

Samenvatting

Na de tweede wereldoorlog heeft men aanvankelijk getracht de internationale moeilijkheden als gevolg van verschil in loonniveau, vaste kosten en elasticiteit van de vraag te overwinnen door functionele organisatie. Behalve de internationale grondstoffenovereenkomsten zijn daarvan voorbeelden te vinden in de Europese Kolen- en Staalgemeenschap en de plannen, die er geweest zijn voor electriciteit, vervoer, buitenlandse handel, arbeid en landbouw. De E.K.S.G. is het enige praktische voorbeeld gebleven. Zolang er hoogconjunctuur was voor kolen en staal heeft zij goed gefunctioneerd. Desondanks bleef de wens van geleidelijke politieke integratie bestaan.

De belangen, die de zes E.E.G.-landen bij hun organisatie hebben, zijn sterk uiteenlopend. Duitsland en de Beneluxlanden hebben aanzienlijke offers gebracht, voornamelijk ten behoeve van Frankrijk. De hoge eisen van Frankrijk hingen samen met de slechte betalingsbalans van dit land, die inmiddels echter sterk verbeterd is.

Engeland ducht van de E.E.G. grote nadelen. Het is echter gebonden aan de Commonwealth. Engeland kan niet lid worden van de E.E.G. zonder de Commonwealth prijs te geven, tenzij een splitsing zou worden gemaakt in drie groepen nl.: a) de eigenlijke landbouwprodukten, b) de landbouwprodukten, die een kleine bewerking hebben ondergaan (conserven, diepbevroren vis enz.) en c) industrieproducten. Toetreden tot de E.E.G. is voor de sub a) genoemde produkten onmogelijk. (Hierbij moet worden opgemerkt, dat de Europese integratie der Zes t.a.v. de sub a) vermelde produkten eveneens grote moeilijkheden oplevert).

Voor Zwitserland zijn het vooral politieke motieven, welke een aansluiting aan de E.E.G. verhinderen. Hetzelfde geldt voor Zweden. Oostenrijk heeft zich ten opzichte van de Sowjet-Unie verplicht neutraal te blijven.

Het probleem van de internationale organisaties betreft niet alleen de invoerrechten en de contingenteringen, maar evenzeer beperkende bepalingen van keuringsvoorschriften, vervoer, belastingen, kartelvorming, sociale wetgeving, enz.